

Nr 25

Bevillningsutskottets betänkande i anledning av väckta motioner om ändring av kommunalskattelagens bestämmelser rörande avskrivning å maskiner och inventarier i rörelse.

(2:a avd.)

Till bevillningsutskottet har hänvisats följande inom riksdagen väckta, av utskottet till behandling i ett sammanhang upptagna motioner, nämligen

1) de likalydande motionerna I:364 av herr *Stefanson* och II:435 av herr *Kollberg m. fl.*, vari bl. a. hemställts, att riksdagen i skrivelse till Kungl. Maj:t måtte — i syfte att underlätta skatteberedningens arbete och skyndsammare nå resultat — anhålla att särskilda sakkunniga utses för teknisk utredning angående rätt till avskrivning på återanskaffningsvärde av maskiner och inventarier; samt

2) de likalydande motionerna I:462 av herr *Hagberg m. fl.* och II:540 av herr *Heckscher m. fl.*, vari hemställts, att riksdagen måtte besluta, att värdeminskningssavdrag i fråga om maskiner och inventarier, avsedda för stadigvarande bruk i rörelse eller jordbruk som deklarerats enligt bokföringsmässiga principer, skall medgivnas i förhållande till återanskaffningsvärdet, schablonmässigt bestämt till 120 procent av anskaffningsvärdet; samt att vederbörande utskott måtte utarbeta förslag till härför erforderlig ändring av kommunalskattelagen.

De likalydande motionerna I:364 och II:435 upptar även andra yrkanden än det ovan redovisade. Dessa yrkanden behandlar utskottet i andra sammanhang.

Beträffande de skäl, som anförts till stöd för de i motionerna framförda yrkandena, får utskottet, i den mån redogörelse härför inte lämnas i det följande, hänvisa till motionerna II:435 och II:540.

Gällande rätt

Från bruttointäkt av rörelse får i princip åtnjutas årliga värdeminskningssavdrag för kostnader för anskaffande av maskiner och andra för stadigvarande bruk avsedda inventarier. Undantagsvis må sådan anskaffningskostnad i sin helhet avdragas som omkostnad redan under anskaffningsåret, nämligen i de fall då tillgången beräknas bli förbrukad inom högst tre år.

De närmare bestämmelserna om avdrag för värdeminskning av maskiner och inventarier återfinns i punkterna 3 och 4 av anvisningarna till 29 § kom-

munalskattelagen. Såvitt här är av intresse innebär bestämmelserna i huvudsak följande. Vid tillämpning av s. k. planelig avskrivning bestäms det årliga värdeminskningssavdraget normalt enligt avskrivningsplan till viss procent av tillgångens anskaffningsvärde. Saknas utredning om anskaffningsvärdet, må avdrag beräknas till viss procent av bokförda värdet eller av annat lämpligt värde. Huvudregeln för s. k. räkenskapsenlig avskrivning medger avdrag årligen med högst trettio procent av summan av ingående bokfört värde å inventariebeståndet och anskaffningskostnaden för under året inköpta inventarier. Enligt en kompletterande regel får tillgångarna nedskrivnas till ett värde motsvarande restvärdet vid en årlig avskrivning med tjugoprocent av inventariebeståndets anskaffningsvärde. Understiger inventariebeståndets verkliga värde även det angivna restvärdet, medges avdrag även för härav betingad ytterligare avskrivning.

Historik

Enligt kommunalskattelagen beräknas således värdeminskningssavdraget i princip på tillgångens anskaffningsvärde. Frågan om avskrivning å inventarier på grundval av annat värde än anskaffningsvärdet behandlades av *företagsbeskattningskommittén* i dess år 1954 avgivna betänkande med förslag till ändrad företagsbeskattning (SOU 1954:19). I betänkandet framlade kommittén bl. a. förslag till en degressiv avskrivningsmetod, vilket förslag med vissa jämkningar lades till grund för nu gällande lagstiftning om räkenskapsenlig avskrivning. I denna del innebar förslaget en främst av konjunkturpolitiska skäl motiverad begränsning av den för aktiebolag m. fl. dittills i princip gällande rätten till s. k. fri avskrivning å inventarier.

Beträffande det underlag, varå avskrivningsbeloppen skall beräknas, föreslog företagsbeskattningskommittén emellertid inte någon ändring i tidigare gällande bestämmelser om avskrivning på grundval av anskaffningsvärdet. Kommittén erinrade om den kritik, som riktats mot avskrivningsregler innebärande en periodisering av den historiska anskaffningskostnaden. I tider med fallande penningvärde medför dylika regler att det sammanlagda beloppet av gjorda avskrivningar inte svarar mot kostnaden för ett återanskaffande av en med den avskrivna maskinen likvärdig sådan. Det kan således göras gällande att i angivna läge en viss förtäring av företagets kapital äger rum genom beskattningen. Från näringslivets sida har också vid skilda tillfällen yrkats, att avskrivningarna borde få grundas på maskinens nuvärde vid varje avskrivningstillfälle. Vid övervägande av frågan om avskrivning på anskaffningsvärde eller nuvärde fann kommittén, att så starka invändningar från såväl teoretisk som praktisk synpunkt måste framställas mot en avskrivning på nuvärdet, att kommittén inte kunde förorda något förslag i denna riktning. Härvidlag hänvisade kommittén till det förhållandet att någon enhetlig uppfattning inte råder om det teoretiskt riktiga i en avskrivning på nuvärdet. Det hävdas nämligen, anförde kommittén, att nå-

got godtagbart resultat inte uppnås om man isolerat beaktar pridförändringarna för allenast en post i balansräkningen. En förlust på tillgångssidan sammanhängande med en nedgång i penningvärdet kan mycket väl från företagets synpunkt vara kompenserad genom en vinst på passivsidans skulder. Det sagda exemplifierades av kommittén med det tänkta fallet att en maskin helt finansierats med lånade medel och de mot avskrivningarna svarande beloppen skall användas för amorteringar å lånet. Om avskrivning på nuvärdet skulle medges i en sådan situation, innebar detta endast att företaget tillfördes en vinst lika stor som den förlust, vilken långivaren åsamkas. Kommittén underströk vidare de utomordentliga praktiska svårigheter, som skulle vara förenade med tillämpningen av en bestämmelse av dylik innebörd. Härom anförde kommittén följande.

Skulle nuvärdet fastställas för varje tillgång för sig, föreligger merendels det förhållandet, att på grund av teknikens utveckling den äldre maskinen ersatts av en ny med helt eller delvis annorlunda konstruktion, varför rätta jämförelser mellan anskaffningskostnaderna vanligen inte kan göras. En undersökning och omräkning av antytt slag skulle behöva verkställas för varje maskin och varje år. En annan möjlighet skulle vara att söka fastställa ett för vissa grupper av inventarier gemensamt prisindex, men även ett sådant prisindex är då det gäller det enskilda företaget ofta nog högst missvisande, beroende på en skiftande sammansättning av inventariebestånd och maskinernas individuella ålder. Med denna metod skulle alltså nås högst ojämna resultat samtidigt som tillämpningssvårigheterna i det väsentliga likväl skulle bestå.

Kommittén framhöll tillika, att spörsmålet om avskrivning på anskaffnings- eller nuvärde i väsentlig mån reducerades till följd av den av kommittén föreslagna degressiva avskrivningsmetoden, vilken tillät en avskrivning av mer än 50 procent av anskaffningsvärdet under de två första åren, samt än ytterligare på grund av kommitténs förslag i fråga om lagstiftningen rörande investeringsfonder.

Två *reservanter* inom kommittén uttalade, att de inte kunde godta de mera teoretiska argument på vilka majoriteten grundat sitt avvisande av frågan om avskrivning på ett högre värde än anskaffningsvärdet. De betonade den betydelse den fria avskrivningen haft för företagen i tider av starkt stigande återanskaffningskostnader på maskiner och inventarier. Om det i företaget arbetande kapitalet i ett sådant läge skall kunna hållas intakt, var enligt reservanternas mening en avskrivning på återanskaffningsvärdet eller i varje fall på de löpande nuvärdena erforderlig.

Företagsbeskattningskommitténs förslag i nu berörda del förelades 1955 års riksdag genom Kungl. Maj:ts proposition nr 100.

I anledning av propositionen framställdes motionsvis yrkanden i huvudsakligt syfte att bibehålla den fria avskrivningsrätten. Motionärerna erinrade i anslutning därtill om att hos statens järnvägar avskrivningarna beräknades på återanskaffningskostnaderna och framhöll sambandet mellan den

skattemässiga och den företagsekonomiska bedömningen av avskrivningsproblemen, vilket förhållande talade för den fria avskrivningsrättens bibehållande. I sitt av riksdagen godkända betänkande nr 45 tillstyrkte utskottet på anförda skäl en lagstiftning om räkningsmässig avskrivning i huvudsaklig anslutning till det i propositionen framlagda förslaget. De i ämnet väckta motionerna avstyrktes av utskottet under uttalande bl. a. att den omständigheten att avskrivningarna hos statens järnvägar beräknas på återanskaffningskostnaden inte hade något egentligt samband med frågan hur de taxeringsmässiga avskrivningarna skall beräknas. Att avskrivningarna vid järnvägsdriften beräknas på återanskaffningskostnaden fann utskottet sammanhänga med det sätt på vilket järnvägstaxorna kalkyleras men var också motiverat av anslagstekniska skäl. Det stod självfallet även enskilda näringsföretag fritt att vid prissättningen kalkylera priserna med hänsyn till återanskaffningskostnaden. Utskottet fann därav dock inte följa att samma princip skall tillämpas vid den skattemässiga inkomstberäkningen.

Förevarande spörsmål har därefter vid flera tillfällen varit föremål för riksdagens behandling, senast vid 1961 års riksdag. På hemställan av bevillningsutskottet i betänkande nr 28 avslogs då motionsvis framställda yrkanden om skrivelse till Kungl. Maj:t med begäran att allmänna skatteberedningen skulle få i uppdrag att särskilt uppmärksamma frågan om avskrivning på återanskaffningsvärdet beträffande maskiner och inventarier i rörelse. Utskottet uttalade därvid bl. a. följande.

Någon tvekan torde i och för sig inte råda därom att det i motionerna behandlade spörsmålet är en sådan fråga, som faller inom ramen för allmänna skatteberedningens utredningsuppdrag. Det torde också kunna förutsättas att med hänsyn till den centrala betydelsen av denna fråga för företagsbeskattningen den kommer att ägnas uppmärksamhet vid utredningsarbetets bedrivande. Någon anledning synes därför inte föreligga för riksdagen att i särskild skrivelse till Kungl. Maj:t påpeka att frågan bör ägnas speciell uppmärksamhet eller att utredningen bör fästa särskild vikt vid möjligheterna att vid beskattningen anknyta avskrivningen till återanskaffningsvärdet av maskiner och andra inventarier. Utskottet anser sig således böra avstyrka av motionärerna begärda riksdagsskrivelser.

Motionerna

Av innehållet i de förevarande motionerna må här återges följande.

I *motionerna I:364 och II:435* uttalas att rätten att göra avskrivning på återanskaffningsvärdet å inventarier är av betydelse för företagens rationaliseringsmöjligheter. Den är även berättigad ur företagsekonomisk synvinkel. I annat fall kommer avskrivningen ej att förslå till att återanskaffa en utrangerad tillgång, och en kapitalförtäring skulle i realiteten inträffa. Vidare erinras i motionerna om att man redan i förarbetena till kommunalskattelagen uppmärksammade frågan i vad mån hänsyn i skattelagstift-

ningen bör tas till penningvärdets förändringar. 1924 års skatteutredning ansåg att denna fråga borde tas upp till förnyad behandling om penningvärdet i framtiden skulle förete mera betydande växlingar. Under den tid den fria avskrivningsrätten gällde reducerades behovet av avskrivning på återanskaffningsvärdet men nu har frågan åter fått aktualitet. För att underlätta möjligheterna att snabbt få frågan utredd bör den överlämnas till särskilda sakkunniga, vilka uteslutande skall ha till uppgift att utarbeta en tekniskt tillfredsställande lösning. Deras förslag kunde sedan — om så skulle befinnas erforderligt — överlämnas till skatteberedningen för dess slutgiltiga övervägande.

Till stöd för yrkandet i *motionerna I:462 och II:540* anföres att gällande avskrivningsmetoder inte i samma utsträckning som den fria avskrivningsrätten medger företaget att genom skattefria avsättningar begränsa verkningarna av ökade återanskaffningskostnader och därigenom motverka den snedvridning av det skattemässiga vinstresultatet som blir följderna om hänsyn inte tas till återanskaffningskostnaderna.

Betydelsen av att avskrivningarna anpassas till en företagsekonomiskt riktig princip kommer självfallet att ytterligare markeras, i den mån det svenska näringslivets konkurrensförmåga ställs på än hårdare prov än hittills. Så synes bl. a. bli följderna i den mån de nya europeiska marknaderna utvecklas. För en framgångsrik konkurrens erfordras uppenbarligen att rationaliseringstakten i det svenska näringslivet är minst lika snabb som i de länder med vilka vi har att konkurrera. Detta i sin tur ställer stora och ökade krav på företagens kapitalbehov. Möjligheterna till ökad självfinansiering skulle uppenbarligen förbättras genom en övergång till avskrivning på återanskaffningsvärdet eller i vart fall nuvärdet.

Att avskrivning på återanskaffningsvärdet även av statsmakterna ansetts vara en riktig princip illustreras därav, att sådan avskrivning sedan länge tillämpats vid postverket, televerket och statens järnvägar samt, under senare år, jämväl i fråga om avskrivning på vattenbyggnadsverkets förrådsfond. Enligt motionärernas mening är denna fråga av så stor betydelse att den om möjligt bör lösas redan nu. Detta torde också kunna ske om man tillgriper ett förenklat schablonförfarande. I stället för att i efterhand beräkna den slutgiltiga stegringen av anskaffningskostnaden för en viss maskin eller en viss grupp maskiner torde man kunna nöja sig med att utgå ifrån en schablonmässigt beräknad förändring i prisnivån. Erfarenheten visar nämligen att konsumtionsprisindex under en maskins eller ett inventariums ekonomiska varaktighetstid genomsnittligt sett torde stiga med 20 à 25 %. Någon anledning att antaga, att prisnivån för maskiner och inventarier skulle stiga i långsammare takt torde knappast föreligga, liksom det inte heller finns skäl till antagande att den framtida utvecklingen av konsumtionsprisindex i någon högre grad skulle komma att avvika från den

stegring som i genomsnitt ägt rum sedan slutet av andra världskriget. Med hänsyn härtill synes det möjligt att schablonmässigt fastställa prisstegringen för en maskin eller ett inventarium med en varaktighetstid av minst tre år till åtminstone 20 % av den ursprungliga anskaffningskostnaden.

Sådant avdrag bör få åtnjutas vid sidan av ordinarie avskrivning, vare sig denna sker enligt plan eller i form av räkenskapsenlig avskrivning. Någon motsvarande avskrivning i räkenskaperna bör icke fordras. Avdrag skulle således i praktiken få åtnjutas med 120 % av anskaffningskostnaden, vilket under de gjorda antagandena skulle motsvara återanskaffningskostnaden.

För att förhindra att avdraget utnyttjas av flera företag beträffande ett och samma inventarium synes böra stadgas, att avdrag icke får åtnjutas för begagnade maskiner och inventarier. Några särskilda regler torde i så fall inte erfordras vid försäljning av maskiner och inventarier.

Avslutningsvis redogöres i motionerna för de system med liknande avdragsregler som tillämpas på vissa håll utomlands. Därvid nämnes förhållandena i Holland, England och Belgien såsom exempel.

Utskottet

Vid beräkning av rörelseinkomst är skattskyldig i princip berättigad till avdrag för kostnad för anskaffning av maskiner och inventarier för stadigvarande bruk i rörelsen i form av värdeminskingsavdrag. För bestämmande av avdragets storlek anvisar bestämmelserna i kommunalskattelagen olika avskrivningsmetoder. Dessa har det gemensamt att hela anskaffningskostnaden får avskrivas under kortare eller längre tid. I regel får avdrag ske årligen med en på visst sätt beräknad del av anskaffningskostnaden, men i vissa fall kan hela kostnaden för en tillgång avdras på en gång det år under vilket tillgången i fråga anskaffats. Motsvarande bestämmelser gäller beträffande värdeminskingsavdrag å maskiner och inventarier i jordbruk med bokföringsmässig inkomstberäkning.

De förevarande motionerna gäller frågan om avdrag för värdeminskning av maskiner och inventarier bör kunna medges på grundval av tillgångarnas återanskaffningsvärde i stället för det värde till vilket de faktiskt anskaffats. Därvid yrkas i motionerna I:364 och II:435 skrivelse till Kungl. Maj:t med begäran att särskilda sakkunniga tillsättes med uppgift att verkställa en teknisk utredning rörande förevarande fråga. I motionerna I:462 och II:540 åter yrkas lagstiftning av innebörd att värdeminskingsavdrag för maskiner och inventarier i rörelse och jordbruk med bokföringsmässig inkomstberäkning skall medges efter ett schablonmässigt bestämt återanskaffningsvärde, beräknat till 120 procent av anskaffningsvärdet.

Såsom framgår av den ovan lämnade redogörelsen var frågan om avskrivning på återanskaffningsvärdet föremål för uppmärksamhet redan i samband med 1955 års riksdagsbeslut rörande företagsbeskattningen. I det till

grund för beslutet liggande kommittébetänkandet uttalade majoriteten att mot ett sådant avskrivningssystem kunde riktas starka såväl principiella som praktiska invändningar, varför systemet inte kunde förordas. Riksdagsbeslutet innebar också att avskrivningsrätten liksom dittills grundades på den historiska anskaffningskostnaden.

Vid föregående års riksdag underströk bevillningsutskottet i betänkande nr 28 att förevarande fråga med hänsyn till dess centrala betydelse för företagsbeskattningen skulle komma att ägnas uppmärksamhet av allmänna skatteberedningen. I motionerna I:364 och II:435 utgår också motionärerna från att frågan faller inom ramen för beredningens utredningsuppdrag. Motionärerna förordar emellertid att densamma på grund av sin särskilda natur brytes ut åtminstone för en förberedande behandling.

Utskottet vill erinra om att man då det gäller avskrivning på återanskaffningsvärdet har att skilja mellan olika mer eller mindre långtgående system. Enligt en metod bör till grund för avskrivningen läggas vederbörande tillgångs nuvärde, d. v. s. det värde, som vid beskattningstillfället motsvarar kostnaden för att anskaffa en ny likvärdig tillgång. En annan metod är att beräkna ett framtida återanskaffningsvärde för tillgången och grunda avskrivningsrätten på detta värde.

I motionerna I:364 och II:435 har spörsmålet om vilket värde, som bör vara grundläggande för avskrivningen, lämnats öppen, medan yrkandet i motionerna I:462 och II:540 bygger på ett system med schablonmässigt bestämt återanskaffningsvärde.

Utskottet är inte berett att på nu föreliggande material ta ställning till om en reform av rådande avskrivningssystem i den riktning motionärerna begärt är påkallad, än mindre till frågan efter vilka principer ett ändrat system bör byggas upp. Utskottet kan således inte tillstyrka lagstiftningsyrkandet i motionerna I:462 och II:540. Såsom nyss nämnts ingår frågan i allmänna skatteberedningens utredningsuppdrag. Enligt utskottets mening bör densamma prövas i sammanhang med beredningens överväganden rörande företagsbeskattningen i sin helhet. Vad angår utredningsyrkandet i motionerna I:364 och II:435 vill utskottet framhålla, att värdesäkringskommittén — enligt vad utskottet erfarit — vid sina överväganden även uppmärksammat frågan om avskrivning av maskiner och inventarier på grundval av tillgångarnas återanskaffningsvärde. Enligt utskottets mening bör inte för närvarande någon ytterligare prövning av frågan i särskild ordning äga rum. Utskottet vill i detta sammanhang understryka att de i Sverige gällande reglerna för avskrivning av maskiner och inventarier som helhet framstår såsom tämligen liberala i förhållande till vad som tillämpas i andra, med vårt land jämförbara länder. Särskilt gäller detta om man vid beskattningen också beaktar att svenska aktiebolag och ekonomiska föreningar genom att utnyttja lagstiftningen om konjunkturinvesteringar har möjlighet att på en gång avskriva nu ifrågavarande tillgångar.

Utskottet anser sig också här böra upprepa vad utskottet i annat sammanhang uttalat, nämligen att 1955 års beslut rörande företagsbeskattningen bl. a. innebar en viss liberalisering av avskrivningsrätten å maskiner och inventarier för enskilda företagare. Dessa jämfördes då i detta hänseende med företag som drives i aktiebolagsform. Tidigare hade enskilda företagare endast haft rätt att avskriva dylika tillgångar efter plan. Genom 1955 års lagstiftning erhöll samtliga rörelseidkare rätt till s. k. räkningsmässig avskrivning. Detta avskrivningssystem motsvarar — låt vara med något begränsad avskrivningsrätt — den tidigare s. k. fria avskrivningen, vilken endast fick tillämpas av aktiebolag och ekonomiska föreningar.

Avslutningsvis vill utskottet även något beröra uttalandet i vissa av motionerna att avskrivning på återanskaffningsvärdet tillämpas av de statliga affärsdrivande verken, t. ex. SJ. Såsom tidigare uttalats från bevillningsutskottets sida har detta förhållande inte något egentligt samband med frågan hur de taxeringsmässiga avskrivningarna bör beräknas. Att avskrivningarna vid järnvägsdriften sker på återanskaffningskostnaden sammanhänger med det värde på vilket järnvägstaxorna kalkyleras men är även motiverat av anslagstekniska skäl. Det står givetvis även enskilda näringsföretag fritt att vid prissättningen kalkylera priserna med hänsyn till återanskaffningsvärdet.

Med det anförda avstyrker utskottet de förevarande motionerna.

Under återopande av vad sålunda anförts får utskottet hemställa, att följande motioner, nämligen

1) de likalydande motionerna I:364 av herr Stefanson och II:435 av herr Kollberg m. fl. angående företagsbeskattningen, såvitt motionerna avser frågan om avskrivning av maskiner och inventarier, samt

2) de likalydande motionerna I:462 av herr Hagberg m. fl. och II:540 av herr Heckscher m. fl. angående avdrag vid beskattningen för värdeminskning å maskiner och inventarier,

icke måtte föranleda någon riksdagens åtgärd.

Stockholm den 27 mars 1962

På bevillningsutskottets vägnar:

JOHN ERICSSON

Närvarande:

från f ö r s t a kammaren: herrar John Ericsson, Hagberg, Einar Eriksson, Erik Jansson, Gustaf Elofsson, Wärnberg, Lundström, Gösta Jacobsson och Billman; samt

från a n d r a kammaren: herrar Brandt i Aspabruk, Allard, Gustafson i Göteborg, Nilsson i Svalöv, Kärrlander, Vigelsbo, Engkvist, Christenson i Malmö, Magnusson i Borås och Kristenson i Göteborg.

Reservationer

D) av herrar *Hagberg, Gösta Jacobsson, Nilsson* i Svalöv och *Magnusson* i Borås, vilka under åberopande av innehållet i de likalydande motionerna I:462 av herr Hagberg m. fl. och II:540 av herr Heckscher m. fl. ansett, att utskottet under punkten 2 bort hemställa,

att riksdagen måtte antaga följande

Förslag

till

lag om ändring i kommunalskattelagen den 28 september 1928 (nr 370).

Härigenom förordnas, att punkt 3 c samt punkt 4 av anvisningarna till 29 § kommunalskattelagen den 28 september 1928 skola erhålla ändrad lydelse på sätt nedan angives.

Anvisningar

till 29 §.

3 c. Värdeinskningsavdrag med — — — särskilda bestämmelser.

Jämkning av — — — i räkenskaperna.

Har skattskyldigs — — — för utskylder.

Ådagalägger skattskyldig, — — — bokförda värdet.

Har ett — — — återstående beloppet.

Skattskyldig må utöver avdrag enligt bestämmelserna i denna punkt åtnjuta avdrag för beräknad framtida prisstegring med ett belopp, motsvarande en femtedel av anskaffningskostnaderna för sådana under beskattningsåret anskaffade maskiner och andra inventarier, vilka vid utgången av beskattningsåret fortfarande tillhörde rörelsen. Vid tillämpning av denna bestämmelse skall iakttagas, att kostnader för anskaffning av maskiner och inventarier med en varaktighetstid av högst tre år samt av begagnade inventarier icke må medräknas samt att, då fråga är om inventarier, som av den skattskyldige förvärvats från rörelseidkare med vilken han är förbunden i väsentlig ekonomisk intressegemenskap, anskaffningskostnaden må medräknas endast om tillgången tillverkats under beskattningsåret.

4. Skattskyldig må, — — — undgå taxering.
 Avdrag för — — — tillgångarna anskaffats.
 Hava under — — — lägre belopp.
 Har ett — — — av anskaffningsvärdet.
 Har skattskyldig — — — anskaffade tillgångar.
 Oaktat vad — — — en skattskyldig.
 Då tillgångar, — — — till 28 §.
 Finnes skattskyldig — — — fråga verkställdes.
 Den omständigheten — — — tredje stycket.
 Har före — — — tillgodoräknats honom.

Vad i punkt 3 c sista stycket stadgas om extra avdrag på grund av prisstegring skall äga motsvarande tillämpning i fråga om maskiner och andra inventarier, för vilka avdrag för avskrivning åtnjutes enligt bestämmelserna i denna punkt.

- Har aktiebolag — — — följande åren.
 Angående avdrag — — — till 41 §.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1963; dock att äldre bestämmelser fortfarande skola gälla i fråga om 1963 års taxering samt i fråga om eftertaxering för år 1963 eller tidigare år. I samband härmed skall iakttagas följande. Oaktat bestämmelserna i punkt 3 c sista stycket samt i punkt 4 elfte stycket av anvisningarna till 29 § skola för de beskattningsår, beträffande vilka taxering verkställas åren 1964—1966, extra avdrag för beräknad framtida prisstegring medgivnas med i det följande angiven procentuell andel av anskaffningskostnaderna för under vederbörande beskattningsår anskaffade maskiner och andra inventarier, nämligen

såvitt angår det beskattningsår, för vilket taxering i första instans verkställs år 1964, fem procent av anskaffningskostnaderna,

såvitt angår det beskattningsår, för vilket taxering i första instans verkställs år 1965, tio procent av anskaffningskostnaderna, samt

såvitt angår det beskattningsår, för vilket taxering i första instans verkställs år 1966, femton procent av anskaffningskostnaderna.

II) av herrar *Lundström, Billman, Gustafson* i Göteborg och *Christenson* i Malmö, vilka ansett att utskottet bort anföra och hemställa följande:

Vid beräkning — — — (= utskottet s. 6 rad 19 uppfifrån — rad 4 nedifrån) — — — av anskaffningsvärdet.

Frågan om avskrivning på återanskaffningsvärdet har som framhållits i motionerna länge varit uppmärksammas i skattediskussionen utan att den funnit någon praktisk lösning. 1924 års skatteberedning underströk önskvärdheten av att hänsyn kunde tas till penningvärdets förändring och an-

såg att frågan borde tas upp till förnyad behandling om penningvärdet i framtiden skulle förete mera betydande växlingar. Den fria avskrivningsrätten, som genomfördes 1938, medförde att behovet av avskrivning på återanskaffningsvärde blev mindre. Men i och med 1955 års beslut om nya avskrivningsregler blev frågan på nytt aktuell. Den kraftiga penningvärdeförändringen under efterkrigstiden har givetvis ytterligare understrukt behovet av avskrivningsregler för maskiner och inventarier, som möjliggör avskrivning på återanskaffningsvärdena.

Som påpekas i motionerna bör ur företagsekonomisk synvinkel avskrivning ske på återanskaffningsvärdet. Det belyses för övrigt av att statliga affärsverk tillämpar denna avskrivningsprincip. Utskottet anser för sin del principiella skäl tala för att man även i beskattningshänseende medger avskrivning på återanskaffningsvärde. De tekniska problem som sammanhänger med utformningen av skattebestämmelserna på detta område är emellertid betydande. Utskottet är därför icke berett att omedelbart tillstyrka en lagstiftning med den schablonmetod som föreslagits i motionerna I:462 och II:540.

Allmänna skatteberedningens utredningsuppdrag är synnerligen omfattande. Tanken att genom en särskild utredning av teknisk art underlätta skatteberedningens arbete på detta område finner utskottet välmotiverad. Utskottet har emellertid inhämtat att värdesäkringskommittén vid sina överväganden även uppmärksammat frågan om avskrivning av maskiner och inventarier på grundval av tillgångarnas återanskaffningsvärde. Utskottet förutsätter att kommittén inom den närmaste framtiden kan redovisa resultatet av sitt arbete. Vid sådant förhållande kan enligt utskottets mening detta utredningsarbete avvaktas.

Utskottet hemställer därför,

att riksdagen måtte anse motionerna I:364 och II:435 — såvitt gäller frågan om avskrivning på återanskaffningsvärde å maskiner och inventarier — samt motionerna I:462 och II:540 besvarade med vad utskottet anfört.